

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/4/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117219734
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8117219734.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobkýň: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. XX, 2. E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. XX, obe právne zastúpené JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, proti žalovanému: A. A. B., F., IČO: XX XXX XXX, so sídlom G. XX, XXX XX G. – H., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Kerecman, s.r.o., so sídlom Rázusova č. 1, 040 01 Košice, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 02.09.2021 č.k. 25C/21/2017 – 691 jednohlasne, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

P r i z n á v a žalobcom v 1. a 2. rade náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 9.943,55 Eur s prísl., a žalobkyni v 2. rade sumu do 17.351,70 Eur s prísl. do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobkyniam priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorý je žalovaný povinný zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým sa stanoví výška tejto náhrady.

V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že na časti pozemkov žalobkýň sa nachádza kanalizačný zberač I. vo vlastníctve žalovaného, ktorý je súčasťou vodohospodárskej stavby „C. – B.“ kanalizácia I. stavba, ako to vyplýva z Geometrického plánu J. XXX-XX-XXX-XX-XX. Táto vodohospodárska stavba s názvom C. – B. kanalizácia I. stavba, bola povolená rozhodnutím bývalého K. A. C. z XX.XX.XXXX a kolaudačné rozhodnutie o povolení k užívaniu stavby vydal bývalý G. v G. dňa XX.XX.XXXX. Pokiaľ ide o základ nároku žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia, tento bol podľa súdu prvej inštancie daný, a v tejto súvislosti poukázal predovšetkým na dôvody rozhodnutia OS Prešov sp.zn. 11C/87/2015 v spojení s rozhodnutím KS Prešov sp.zn. 9Co/129/2017. V tomto sporu súdy zhodne dospeli k záveru, že žiadne zákonné vecné bremeno v prospech žalovaného nevzniklo (zákon č. 138/1973 Zb., v spojení so zákonom č. 199/1995 Zb.). Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na viaceré konania, ktoré boli vedené na Okresnom súde Prešov (sp.zn. 29C/23/2017, 32C/22/2017, alebo 11Csp/137/2020), ktoré boli následne potvrdené odvolacím súdom, týkali sa totožných nárokov, preto súd prvej inštancie uviedol, že otázka, či žalovanému svedčí právo z vecného bremena vo vzťahu k užívaniu časti pozemkov žalobkýň bola už vyriešená, a týmito právoplatnými rozhodnutiami súdov je aj v tomto konaní viazaný. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 37a zákona č. 138/1973 Zb., a podľa § 20 zákona č. 442/2002 Z.z. Žalobkyniam teda patrí nárok

na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože žalovanému vecné bremeno ako právny titul užívania týchto pozemkov nevznikol. Spornou bola otázka výšky náhrady za užívanie pozemkov žalobkýň. Uviedol, že žalovaný relevantne a včas nerozporoval plochu pozemkov žalobkýň, ktoré užíva, sice mal výhrady voči znaleckému posudku č. XX/XXXX L. G., avšak nepredložil relevantný dôkaz, ktorý by daný znalecký posudok spochybnil. Žalobkyne preto preukázali tak základ nároku ako aj jeho výšku. Súd prvej inštancie vychádzal zo všeobecnej hodnoty nájmu za pozemky nachádzajú sa v k.ú. B., ktorá hodnota v roku 2015 predstavovala sumu 9,10 eur za 1 m² za rok, v roku 2016 9,07 eur za 1 m² za rok, v roku 2017 sumu 9,06 eur za 1 m² za rok, a z rovnakej ceny ako v roku 2017 súd prvej inštancie vychádzal pri hodnotenému aj za roky 2017, 2018, 2019 a 2020. Keďže žalobkyne žiadali opodstatnené vydanie bezdôvodného obohatenia, za čas od 18.08.2015 do 17.08.2017, od 18.08.2017 do 31.12.2017 a následne aj od 25.01.2018 do 24.01.2020. Pri ustálení hodnoty bezdôvodného obohatenia vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že sporná stavba – kanalizačný zberač sa nachádza na pozemkoch žalobkyne v 1. rade vo výmere 251 m², a na pozemkoch žalobkyne v 2. rade vo výmere 438 m². Na základe uvedeného priznal vo vzťahu k žalobkyňi v 1. rade vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného v sume 9.943,55 eur s prísl. a u žalobkyne v 2. rade táto suma predstavuje 17.351,70 eur s prísl. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasledujúce CSP.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkýň bola zamietnutá a uplatnil si nárok na náhradu trov konania. Má za to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, pretože žalovaný neužíva spornú časť pozemku žalobkýň bez právneho dôvodu, ale na základe zákonného vecného bremena, ktoré vzniklo podľa § 37a ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách v znení účinnom od 01.10.1995 (zákon č. 199/1995 Z.z.), a toto vecné bremeno vzniklo dňom 01.10.1995 a doposiaľ existuje v zmysle predpokladov § 42 ods. 6 zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách. Pretože povinnému zo zákonného vecného bremena patrí za jeho zriadenie náhrada, nemôže žalobkyňiam patriť za obmedzenie ich vlastníckeho práva zriadením vecného bremena právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože nárok na zaplatenie odplaty za zákonné vecné bremeno má prednosť pred právom na vydanie bezdôvodného obohatenia v dôsledku špeciality jeho úpravy. Preto mal byť žalobou uplatnený nárok na zaplatenie žalovaných súm posúdený ako nárok na odplatu za zriadenie vecného bremena, a nesmel byť posúdený ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Právo na náhradu za zriadenie vecného bremena sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe, plynúcej od vzniku vecného bremena, teda odkedy sa mohol uplatniť prvýkrát, podľa § 101 O.z., respektíve uplynutím lehôt uvedených v § 20 ods. 4 zákona č. 442/2002 Z.z. V tomto prípade premlčacia doba povinného z vecného bremena uplynula 01.10.1998, respektíve najneskôr 01.11.2005 a žalobkyne podali žalobu na súde prvej inštancie dňa 17.08.2017, teda po uplynutí premlčacej doby. Právny názor súdu prvej inštancie neobstojí, pretože je podľa žalovaného v rozpore so závermi ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR, týkajúcej s zákonných vecných bremien, ktorá uzavrela, že zákonné vecné bremeno k pozemku v prípade ak bola stavba na ňom zriadená pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti vzniká účinnosťou zákona, a za jeho zriadenie patrí povinnému jednorazová náhrada, právo na ktorú sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť dňom vzniku zákonného vecného bremena, teda dňom nadobudnutia účinnosti zákona. V tomto prípade ide o zákonné vecné bremeno k pozemku podľa § 37a ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. v znení účinnom od 01.10.1995, ktorému zodpovedá právo zriaďovať a prevádzkovať na cudzích nehnuteľnostiach vodovodné a kanalizačné rady, ktoré sú vodohospodárskymi líniovými stavbami a ich výstavba je vo verejnom záujme a to v rozsahu vyplývajúcom z povolenia na vodohospodárske dielo podľa § 9 zákona o vodách. Žalovaný zdôraznil, že rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR sa zaoberala zákonnými vecnými bremenami, ktorých obsah, dôvod a spôsob vzniku je podobný, a to predovšetkým zákonným vecným bremenom, podľa zákona č. 182/1993, a podľa zákona č. 66/2009 Z.z. V prípadoch oboch týchto zákonných vecných bremien je typické, že vznikli k stavbám postaveným na povinných pozemkoch pred nadobudnutím účinnosti zákona, ktorými boli zriadené. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR nikdy nespochybnila, že povinný z takto zriadeného vecného bremena má nárok na náhradu za obmedzenie svojho vlastníckeho práva, pričom ide o nárok založený na právnej úprave vecných bremien v Občianskom zákonníku, ktorý však je možné uplatňovať iba spôsobom a v lehotách vyplývajúcich z Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je osobitne upravený priamo v špeciálnom právnom predpise, ktorý zákonné vecné bremeno zriaďuje. O náhrade za zriadenie zákonného vecného bremena bolo už judikované, že je svojou povahou jednorazová a právo na ňu sa premlčuje dňom nasledujúcim po vzniku zákonného vecného bremena vo všeobecnej premlčacej dobe, ak táto otázka nie je upravená odlišne v špeciálnom predpise. Napríklad

v prípade § 23 ods. 5 zákona č.182/1993 vzniká vecné bremeno ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona (rozsudok NS SR sp.zn. 3Cdo/49/2014). Ako vyplýva aj z ďalších rozhodnutí Najvyššieho súdu SR tieto závery sú v celom rozsahu použiteľné aj na ďalšie zákonné vecné bremená s podobnou charakteristikou a obsahom. NS SR pri aplikácii týchto záverov na zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. poukázal na to, že pokiaľ judikatúra dospel k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, podľa zákona č. 82/1993 Zb. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku, ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu ani inak pri zriadení vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj v prípade zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. bolo súdmi judikované, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia. Aj v tejto súvislosti poukázal žalovaný napríklad na uznesenie NS SR sp.zn. 8Cdo/17/2019. Možno teda podľa žalovaného uzavrieť, že opačný názor, podľa ktorého zákonné vecné bremeno k pozemku v prospech vlastníka stavby nevzniká účinnosťou zákona v prípade ak stavba bola zriadená na pozemku pred dňom jeho účinnosti, na ktorom je založený aj napadnutý rozsudok, bol už súdnou praxou vo vzťahu k zákonným vecným bremenám odmietnutý. Tieto právne závery Najvyššieho súdu SR sú podľa žalovaného v celom rozsahu aplikovateľné aj na zákonné vecné bremeno podľa § 37a ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách. Je tomu tak preto, že zákonné vecné bremená majú určité jednotiace znaky vyjadrené v ich právnej norme, teda ide o obmedzenie vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym. Okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností. Preto sa k nim musí pristupovať rovnako, musia sa na nich vzťahovať rovnaké závery a to aj pokiaľ ide o finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, ktoré je jej dôsledkom. Preto aj závery vyslovené vo vzťahu k jednotlivým zákonným vecným bremenám spĺňajúcim tieto ich jednotiace znaky musia byť zhodné, pretože pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa žalovaného nie je zrejmé, prečo ust. § 37a ods. 1 zákona o vodách nemá dopadať na všetky vodohospodárske diela existujúce k XX.XX.XXXX, a z akého dôvodu teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že kanalizačný zberač G je na pozemku žalobcov neoprávnené. Zdôrazňuje, že predmetom posúdenia nárokov žalobkyň je obdobie od 18.08.2005 do 24.01.2020. Zákonné vecné bremeno nevzniklo späťne k roku 1984, ale vzniklo účinnosťou zákona č. 199/1995 Z.z., teda 01.10.1995 a dosiaľ existuje podľa § 42 ods. 6 zákona č. 442/2002 Z.z., preto o neprípustnú pravú retroaktivitu ísť nemôže. Aj toto zákonné vecné bremeno vzniká v prípade ak bola stavba postavená pred dňom účinnosti zákona, ktorým bolo vecné bremeno zriadené. Povinnému zaň patrí jednorazová náhrada, právo za ktorú vzniklo účinnosťou zákona a podlieha tak premlčaniu v režime občianskeho zákonníka, respektíve zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách. V tejto súvislosti poukázal okrem iného aj na rozhodnutie NS SR sp.zn. 7Cdo/173/2018 a na základe takto všetkých uvádzaných dôvodov navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

Žalobkyne v 1. a 2. rade navrhli rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny a uplatnili si náhradu trov odvolacieho konania. Uviedli, že z dôvodu celkom zjavnej odlišnosti zákonného vecného bremena koncipovaného § 37a zákona č. 138/1973 Zb., nemožno všetky zákonné vecné bremená posudzovať úplne rovnako a domnievať sa že judikatúra k zákonným vecným bremenom podľa zákona č. 182/1993 Zb. a zákona č. 66/2009 Z.z. je en bloc aplikovateľná na celú škálu zákonných vecných bremien v právnom poriadku SR. Žalobcovia zdôrazňujú, že celé znenie § 37a zákona č. 138/1973 Zb. indikuje budúcnosť (ak je stavba vo výstavbe znamená to, že nie je ukončená), aj toto svedčí o jedinom úmysle zákonodarcu a síce riešiť výstavbu týchto stavieb do budúcnosti. Žalovaný sa preto nesprávne odvoláva na princíp právnej istoty, keď poukazuje na rozhodnutia najvyšších súdnych inštancií, ktoré sa však zaoberajú odlišnými zákonnými vecnými bremenami, podľa odlišných zákonov, pričom dôvody na ich stotožnenie so zákonným vecným bremenom podľa zákona č. 138/1973 Zb. neexistujú.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasledujúce zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného opodstatnené nie je.

V odvolacom konaní vyplýva z dispozičnej zásady, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov a rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Miera dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/7/2010).

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností súd prvej inštancie vyvodil aj správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré odkazuje a na zdôraznenie vecnej správnosti v súvislosti s odvolacími námietkami strán dopĺňa uvedené.

V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyň na vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd poukazuje na početnú judikatúru súdov týkajúcu sa náhrady bezdôvodného obohatenia vzniknutého užívaním zastavaného pozemku na úkor vlastníka pozemku. Užívateľ cudzej veci bez právneho dôvodu je povinný vydať bezdôvodného obohatenie peňažnou formou, rozsah ktorého plnenia je vyjadrený peňažnou čiastkou, ktorú by obvykle bolo nutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie (prenajatie) veci (uznesenie NS SR sp.zn. 5Cdo/8/2009). Najvyšší súd SR vo veci užívania nehnuteľností bez právneho dôvodu, ktorý je verejným priestranstvom v odôvodnení uviedol: „Správny je aj výpočet výšky bezdôvodného obohatenia rovnajúci sa výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok“ (rozsudok NS SR sp.zn. 4Cdo/52/2009).

Podstatou odvolania žalovaného je jeho poukaz na skutočnosť, že pozemky žalobkyň na ktorých je postavené vodohospodárske dielo sú zaťažené zákonným vecným bremenom. Súd prvej inštancie sa s touto argumentáciou žalovaného v odôvodnení rozhodnutia dôsledne vypořiadal, keď uviedol, že až s účinnosťou od 01.10.1995 bol zákon č. 138/1973 Z.z. o vodách doplnený o ust. § 37a, ktorým sa konštruje vznik zákonného vecného bremena. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie, keďže zákon č. 199/1995 Z.z., ktorým sa zákon č. 138/1973 Zb. doplnil o ust. § 37a neobsahovalo žiadne

prechodné ustanovenia, k vzniku vecného bremena tak mohlo dôjsť len v prípade tých rozhodnutí vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela, ktorých právoplatnosť nastala po účinnosti zákona č. 199/1995 Z.z., ktorý novelizoval Zákon o vodách.

Stavba vodohospodárskeho diela – kanalizačného zberača nachádzajúca sa na nehnuteľnostiach žalobkyní bola povolená na základe rozhodnutia bývalého K. A. C. z XX.XX.XXXX. Ak by sa prijala argumentácia žalovaného o okamihu vzniku vecného bremena, malo by to za následok, že pri stavbe povolenej v roku 1976 a kolaudovanej v roku 1984, by vzniklo vecné bremeno zo zákona k dátumu viac ako 10 rokov predchádzajúcemu účinnosti zákona č. 199/1995 Z.z., čo by vykazovalo znaky neprípustnej retroaktivity. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti správne zdôraznil, že zákon č. 199/1995 Z.z. neobsahoval prechodné ustanovenia a vznik vecných bremien spájal s právoplatnosťou rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela. Je preto potrebné konštatovať, že právna úprava obsiahnutá v zákone č. 199/1995 Z.z., sledovala vznik práva vecného bremena k časovému obdobiu nepredchádzajúcemu účinnosti tohto právneho predpisu. K vzniku vecného bremena tak mohlo dôjsť len v prípade takých rozhodnutí vodohospodárskeho orgánu na zriadenie vodohospodárskeho diela, ktorých právoplatnosť nastala po účinnosti zákona č. 199/1995 Z.z.

Aj podľa odvolacieho súdu, keďže administratívne povolenie na zriadenie uvádzanej stavby a jej užívanie bolo vydané za inej situácie a v čase inej zákonnej úpravy, zákonné vecné bremeno zákonom č. 199/1995 Z.z. v konkrétnom prípade nevzniklo. Rovnako nemožno konštatovať, aby vznik vecného bremena bol daný na základe § 20 zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách v znení účinnom v rozhodnom období, teda v období za ktoré bolo bezdôvodné obohatenie nárokovateľné. Pokiaľ žalovaný poukazoval na ust. zákona č. 442/2002 Z.z. je potrebné uviesť, že každé zákonné ustanovenie je potrebné vykladať celistvo a nie izolovane. Citovaný právny predpis v ust. § 20 ods. 4 ustanovuje právo na primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľností. O aké obmedzenie ide, vyplýva z odseku 1 tohto zákonného ustanovenia, podľa ktorého prevádzkovateľ je oprávnený v nevyhnutnej miere vstupovať na cudzie pozemky v súvislosti s činnosťami v tomto ustanovení uvedenými, teda umožňuje iba zaistenie prístupu. Vstupovanie v nevyhnutnej miere zaiste nie je pretrvávajúci stav existencie stavby kanalizačného zberača. Okrem toho, ak by aj ust. § 20 ods. 1 citovaného právneho predpisu obsahovalo formuláciu, z ktorej by sa dalo dedukovať, že ním zákonodarca mienil upraviť aj obmedzenia inej kvality v zmysle zásahov do vlastníckych práv, napríklad umiestnenie stavby platí, že by mali platiť len na tie objekty, ktoré budú zriadené po účinnosti zákona. Preto je možné prijať záver, že zákonodarca v prechodných ustanoveniach v § 42 ods. 6 tohto zákona výslovne uviedol, že oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona zostávajú zachované, čo nie je možné vyložiť inak ako tak, že režim skôr vzniknutých obmedzení nie je novou úpravou dotknutý. Ak by sa pripustilo, že účinnosťou zákona č. 442/2002 Z.z. vznikli oprávnenie podľa § 20 ods. 1 zákona ku všetkým, aj v čase účinnosti zákona k existujúcim vodohospodárskym stavbám, potom by ust. § 42 ods. 6 tohto zákona nemalo opodstatnenie.

Inak povedané, v zmysle § 42 ods. 6 zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách nevzniklo žalovanému žiadne oprávnenie k cudzím nehnuteľnostiam. Ustanovenie § 20 ods. 1 tohto právneho predpisu dáva žalovanému právo vstupovať na cudzie pozemky, nie ich dlhodobo užívať. Len pre úplnosť je potrebné v tejto súvislosti tiež uviesť, že dôvodom žaloby nebolo tvrdenie žalobkyní o obmedzení ich vlastníckych práv tým, že žalovaný vstupuje na ich pozemky, ale to, že obmedzenie ich vlastníctva spočíva v existencii stavby kanalizačného zberača. V súvislosti s poukazom žalovaného na ust. § 42 ods. 6 zákona č. 442/2002 Z.z. je tiež potrebné zdôrazniť, že pred nadobudnutím účinnosti tohto právneho predpisu žalovanému, tak ako bolo skôr konštatované, žiadne právo zodpovedajúce vecnému bremenu nevzniklo, a teda takéto neexistujúce právo nemohlo ostať nedotknuté. Okrem toho v súvislosti so záverom o neprípustnosti priamej retroaktivity novely zákona č. 138/1973 Zb. uskutočnenej zákonom č. 199/1995 Zb. a účinnej od 01.10.1995 v prípade zákona č. 442/2002 Z.z. ako neskoršieho právneho predpisu, by o to viac išlo o neprípustnú priamu retroaktivitu. (do pozornosti rozsudok KS Prešov sp.zn. 7Co/55/2019).

V súvislosti s námietkou žalovaného v zmysle tom, že súd prvej inštancie sa odklonil od údajne ustálenej rozhodovacej praxe súdov, je potrebné uviesť, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu (Ústavný súd SR IV. ÚS 270/2012). Zo spisu nevyplývajú tvrdenia žalovaného o existencii rozhodnutí Najvyššieho súdu SR na konkrétnu problematiku, ktorá bola predmetom daného konania, ktoré by vytvárali povinnosť súdu prvej inštancie zaoberať sa nimi. Nemožno zároveň bez ďalšieho stotožňovať právnu úpravu zákonných vecných bremien obsiahnutých v ustanoveniach zákona č. 182/1993 Zb., respektíve v zákone č. 66/2009 Z.z., s úpravou podľa zákona č. 138/1973 Zb., keďže ich úprava je v každom z týchto právnych predpisov vykonaná odlišným spôsobom, čo plynie priamo z ust. § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Zb., v porovnaní s ust. § 37a ods. 1, 2 zákona č. 138/1973 Zb. Pokiaľ ide o uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/173/2018, v tomto rozhodnutí sa dovolací súd zaoberal otázkou prípustnosti podaného dovolania žalobcu z pohľadu predpokladov § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, a nie samotnou podstatou právneho nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatneného aj v kontexte ust. § 37a zákona č. 138/1973 Zb.

Prostriedkom obmedzenia vlastníka je obligačné právo, aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Nárok žalobkyň takouto žalobou uplatnený je plne legitímny, hodný ochrany, ktorá by im mala byť súdom poskytnutá. Preto správne postupoval súd prvej inštancie, ak žalobe vyhovel a rozhodnutiu o veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania strán sporu.

Za tohto stavu odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyne boli v odvolacom konaní úspešné, preto odvolací súd im voči žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% s tým, že ich kvantifikáciu zrealizuje súd prvej inštancie postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).